

บทที่ 3
การศึกษาของประเทศไทยที่เป็นแบบฉบับ
และการศึกษาของประเทศไทยต่าง ๆ

บทที่ 3

การศึกษาของประเทศที่เป็นแบบฉบับและการศึกษาของประเทศต่าง ๆ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผู้ที่มีความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องมีความเห็นร่วมกันว่า ควรจะมีการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูประบบราชการและปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยเป็นพื้นฐานสำคัญก่อนที่จะปฏิรูปด้านอื่น ๆ การจัดการของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แล้วพบว่า ยังด้อยกว่าประเทศเหล่านั้นทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา หลายประเทศจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบและประสบความสำเร็จในการดำเนินการดังกล่าว การจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ อาจมีลักษณะคล้ายคลึง หรือแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับปัจจัยและสภาพแวดล้อมของประเทศนั้น ๆ ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่กำลังพัฒนาอาจเลือกรูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นแม่แบบในการจัดการศึกษาของตน

ในบทเรียนนี้จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาของประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา และเป็นแม่แบบในการจัดการศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และกล่าวถึงการจัดการศึกษาของประเทศ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และจีน

3.1 การศึกษาของประเทศที่เป็นแบบฉบับ

การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา

1. สภาพทั่วไป

ประเทศสหรัฐอเมริกา (United States of America) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า สหรัฐฯ (United States) เป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างขวางมีเนื้อที่ประมาณ 3,675,000 ตารางไมล์ ประกอบด้วยมลรัฐต่าง ๆ 50 มลรัฐ (States) มีวอชิงตัน ดี.ซี. (Washington D.C.) เป็น

เมืองหลวงของรัฐบาลกลาง ตั้งอยู่ในเขตอิสระที่เรียกว่า District of Columbia แต่ละมลรัฐมีเมืองหลวงเป็นศูนย์กลางของการบริหารงานของตน เนื่องจากมลรัฐมีอาณาเขตกว้างขวางทำให้มีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันมาก มีประชากรประมาณ 265 ล้านคน ประชากรที่อ่านเขียนได้ มีประมาณร้อยละ 96 การศึกษาภาคบังคับของสหรัฐอยู่ในช่วงอายุ 7 - 16 ปี

2. ประวัติการศึกษา

การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา มีรากฐานมากจากการศึกษาของประเทศทางยุโรป ชาวยุโรปที่อพยพมาอยู่ในสหรัฐอเมริกาได้นำเอาขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบการปกครอง ตลอดจนความเจริญด้านต่าง ๆ มาด้วย ในด้านการบริหารการศึกษา สหรัฐอเมริกาพยายามละทิ้งความผูกพันกับเมืองแม่ทั้งหลาย และพยายามสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของตนเองขึ้นมาใหม่ การจัดการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ในระยะแรก ๆ ต้องประสบกับปัญหายุ่งยากมาก การศึกษาของประเทศจึงมุ่งแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่กำลังเผชิญเฉพาะหน้าเพื่อความอยู่รอดเพียงอย่างเดียว จึงทำให้การบริหารการศึกษาต่างจากประเทศอื่น

ระบบการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีรากฐานมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศได้แยกตัวเป็นอิสระ ธรรมเนียมของแต่ละรัฐบังคับให้จัดการศึกษาให้ประชาชนโดยทั่วถึงกันและมุ่งส่งเสริมด้านเสรีภาพให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพทางสังคม ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนหลายเชื้อชาติที่รักอิสระเสรีภาพในการดำรงชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ในระยะ 25 ปี ของศตวรรษที่ 19 เป็นระยะที่มีการให้การศึกษากันอย่างมาก ประกอบกับฐานะของประชาชนอยู่ในขั้นดี จึงทำให้การจัดการศึกษาได้ผล มีการจัดการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ ไม่เสียค่าใช้จ่าย

การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งออกได้ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 สมัยอาณานิคม (ค.ศ.1600 - 1770)

ในศตวรรษที่ 16 สหรัฐอเมริกาเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ มีการจัดตั้งโรงเรียนประเภท Grammar School สอนภาษาลาติน และการเขียนอ่านวิชาต่าง ๆ

ในปี ค.ศ. 1642 ได้ออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ ให้ตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กให้อ่าน เขียน เรียนศาสนา โดยท้องถิ่นเก็บภาษี เพื่อนำเงินมาช่วยเหลือโรงเรียน เป็นครั้งแรกที่ท้องถิ่น รับผิดชอบการศึกษา โรงเรียนที่ตั้งขึ้นสมัยนั้นมีหลายประเภท คือ

- โรงเรียนวัด (Parochial School)
- โรงเรียนสำหรับคนจน (Pauper School)
- โรงเรียนเพื่อการกุศล (Charity School)

ปี ค.ศ.1636 ได้ตั้งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด (Harvard University)

ปี ค.ศ.1701 ตั้งมหาวิทยาลัยเยล (Yale University)

ปี ค.ศ.1747 ตั้งมหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University)

รัฐต่าง ๆ ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง มีหลักการปกครองแบบเดียวกัน การจัดการระบบการศึกษา ก็ใช้ระบบเดียวกัน โรงเรียนต่าง ๆ อยู่ในความควบคุมของรัฐบาลแต่ละรัฐ มีการจัดตั้ง สภาการควบคุมการศึกษาท้องถิ่น เรียกว่า Local School Board

ในศตวรรษที่ 17 เริ่มใช้หนังสือเป็นครั้งแรกในระดับประถมศึกษาชื่อ The New English Primer หนังสือเล่มนี้ว่าด้วยพยัญชนะ พยางค์ง่าย ๆ ถ้อยคำ ประโยค และเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม การศึกษาในช่วงนี้มักเป็นไปในทำนองการศึกษาทางพุทธิศึกษา จริยศึกษาครูไม่มีเสรีภาพทางความคิดและการสอน

ระยะที่ 2 สหรัฐฯ พ้นจากการเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ (ค.ศ.1770 - 1870)

ระยะนี้เป็นช่วงการศึกษาสำหรับประชาชนทั่วไป มีการสนับสนุนการศึกษามากขึ้น โดยการเก็บภาษีนำเงินมาบำรุงการศึกษา มีการเคลื่อนไหวเพื่อให้การศึกษาพ้นจากการควบคุมขององค์การศาสนา มีกฎหมายบังคับให้เด็กทุกคนไปโรงเรียนเริ่มมีสภาการศึกษาและศึกษาธิการประจำรัฐ ในระยะนี้โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนมากยังเป็นของเอกชนและองค์การศาสนา

ในปี ค.ศ.1787 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ รัฐทั้งหลายร่วมมือกับรัฐบาลกลางและท้องถิ่นจัดการศึกษาตามนโยบายที่กำหนดไว้

ในศตวรรษที่ 18 การสอนภาษากรีกและลาตินลดน้อยลง เพราะนำไปใช้ในการติดต่อค้าขายได้น้อย ส่วนมากจะใช้เฉพาะในมหาวิทยาลัย มีศาสตร์ใหม่ด้านสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น

ปี ค.ศ.1821 ได้ตั้งโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลแห่งแรกที่เมืองบอสตัน มลรัฐแมสซาชูเซตส์

ปี ค.ศ.1839 ได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูของรัฐบาลเป็นแห่งแรก

ในช่วงนี้การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้แก่คนทั่วไปยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ระยะที่ 3 การศึกษาแบบประชาธิปไตย (ค.ศ.1870-1960)

การจัดการศึกษาแบบประชาธิปไตยใช้เวลาเกือบหนึ่งศตวรรษ มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย เพื่อช่วยเหลือการศึกษา เช่น Morrill Act และ Smith Hughes Bill

นอกจากนั้นยังมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กทุกคน เด็กต้องเรียนหนังสือจนครบอายุ 16 ปี (ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 18 ปี ผู้ที่เรียนซ้ำอาจได้รับการอนุโลมให้ถึงอายุ 17 ปี แต่จะต้องได้รับความยินยอมจากครูผู้สอน) รัฐเป็นผู้ควบคุมจัดการฝึกหัดครู หลักสูตรตลอดจนกำหนดแบบเรียนต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาในระบบประชาธิปไตย คือ ให้ประชาชนทั่วไปได้รับการศึกษามากขึ้น มีการปกครองแบบกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้แต่ละรัฐจัดการศึกษาด้วยตนเอง ชาวอเมริกันเชื่อว่า การศึกษาจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดี ในชุมชนที่มีเสรีและมีประชาธิปไตย สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลคือ โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา

3. การบริหารการศึกษา

การจัดการศึกษาของสหรัฐฯ ไม่ได้เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ รัฐแต่ละรัฐจะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาของรัฐเอง มีสำนักงานการศึกษาคอยให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของแต่ละรัฐ

ความมุ่งหมายของการศึกษาของสหรัฐอเมริกาคือ การจัดโรงเรียนของรัฐบาลเพื่อเป็นการศึกษาให้เปล่าตลอดจนกระทั่งการศึกษาระดับที่ 2 (เกรด 7 หรือ 9 - เกรด 12) และเพื่อ

สร้างสรรคความเขาใจใส่ต่อการเรียนและโอกาสให้แก่เยาวชนอเมริกัน พื้นฐานของการเรียนคือ ความเสมอภาคและโอกาสทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย และชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่ม พร้อมกันนั้นจะให้ การอบรมนักเรียนที่มีพรสวรรค์ทางสติปัญญาผู้ซึ่งจะศึกษาต่อเพื่อความสัมฤทธิ์ผลอันสูงส่งทาง อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมและผู้นำทางการเมืองของโลก

การศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและความเป็นมาของสังคมอเมริกัน ซึ่งเน้นหนัก เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยและเสรีภาพของส่วนบุคคล (อบรม สนิทบาล, 2537 : 191)

อำนาจในการจัดการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้มอบอำนาจในการจัดการศึกษาให้แก่มลรัฐต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง แต่จะต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในทุก ๆ รัฐ

สหรัฐอเมริกา แบ่งการปกครองออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. การปกครองส่วนกลางมีรัฐบาลกลาง (Federal Government) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการปกครองประเทศ
2. การปกครองระดับมลรัฐ มีรัฐบาลมลรัฐ (State Government) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการปกครองของมลรัฐ
3. การปกครองในระดับท้องถิ่น (Local Government) รัฐบาลของท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร มีธรรมนูญของท้องถิ่นใช้ในการปกครองตนเองเรียกว่า กฎบัตร (Charter)

ดังนั้น อำนาจการบริหารการศึกษาจึงเป็นไปในลักษณะเดียวกับการปกครองของประเทศ คือ การบริหารการศึกษาระดับรัฐบาลกลาง มลรัฐ และระดับท้องถิ่น

การจัดการศึกษาของรัฐบาล หลายประเทศ มีหน่วยราชการเป็นตัวแทนแห่งชาติจัดการศึกษาโดยมีกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ มีอำนาจในการจัดหลักสูตรและบริหารงานควบคุมการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ส่วนในสหรัฐอเมริกา รัฐบาลกลางเป็นเพียงผู้ควบคุมในด้านการกำหนดแนวทางหรือปรัชญาและแนวความคิดในการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดให้มลรัฐจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ในปี ค.ศ.1867 รัฐบาลได้ตั้ง Federal Department of Education รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศ ต่อมาปี ค.ศ.1929 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น **กรมการศึกษา** (United States

office of Education) ทำหน้าที่รวบรวม พิมพ์ และอธิบายสถิติทางการศึกษา กรมการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของ กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาธิการและสวัสดิการ (Department of Health ; Education and Welfare)

นอกจากนี้รัฐบาลกลางยังรับผิดชอบด้านการศึกษาในเมืองหลวง เกาะกวม ซามัว ตลอดจนเขตนอกแผ่นดินใหญ่ที่ทหารสหรัฐฯ ไปอยู่ และเขตอินเดียนแดง

การจัดการศึกษาของมลรัฐ มลรัฐเป็นผู้ดำเนินการศึกษาโดยอาศัยอำนาจของสภา ร่างกฎหมายของมลรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กว้าง ๆ ในการออกกฎหมายบริหารการศึกษา ภายใต้ การควบคุมของรัฐธรรมนูญของแต่ละมลรัฐ มลรัฐเข้าบริหารทุกโรงเรียนภายในเขตของตนได้ แต่การปฏิบัติมีหน่วยงานในระดับท้องถิ่นรับผิดชอบภาระนี้คือ เขตการศึกษาท้องถิ่น มลรัฐโดย ทั่วไปยกเว้นฮาวายได้มอบภาระในการดูแลโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาให้แก่เขตการศึกษา ท้องถิ่น ในการใช้อำนาจหน้าที่เหล่านี้ สภาร่างกฎหมายจะมอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ของ โรงเรียนและมลรัฐมีอำนาจควบคุมและให้คำแนะนำแก่โรงเรียนต่าง ๆ

เนื่องจากแต่ละมลรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาของตนเอง ทำให้นโยบายการ ศึกษาและวิธีการปฏิบัติงานของแต่ละมลรัฐแตกต่างกันออกไป ที่มีลักษณะเหมือนกันคือมีสภา การศึกษาของรัฐทำหน้าที่กำหนดนโยบายสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาศึกษา ของรัฐบาล มีคณะกรรมการการศึกษาประจำรัฐ (State Board of Education) เป็นผู้ควบคุมและ เป็นหัวหน้าระบบการศึกษาของมลรัฐต่าง ๆ มีศึกษาธิการรัฐในแต่ละมลรัฐ มีผู้นิเทศ (ผู้ตรวจตรา Superintendent) ดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ที่ได้วางไว้โดยสภาการศึกษาของรัฐ

สรุปบทบาทและหน้าที่สำคัญของแต่ละมลรัฐเกี่ยวกับการศึกษามีดังนี้

1. จัดสรรงบประมาณที่ได้จากรัฐหรือรัฐบาลกลาง
2. ควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา
3. กำหนดหลักสูตรและประมวลการสอนต่าง ๆ
4. ทำรายชื่อหรือเสนอแนะตำราเรียนที่ใช้
5. อนุมัติหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานอาคารโรงเรียน
6. จัดหาอุปกรณ์และบริการเกี่ยวกับห้องสมุด
7. บริหารงานที่เป็นนโยบายมาจากรัฐบาลกลาง

8. จัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน
9. ดำเนินการเกี่ยวกับวิทยาลัยครู และออกประกาศนียบัตรให้แก่ครู
10. ประสานงานในการจัดทำสถิติ สะสมข้อมูล จัดการวัดผลและปรับปรุงแผนงาน

การจัดการศึกษาของท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่น (School District) มีหน้าที่ดูแลการศึกษาระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการบริหารการศึกษา (School Board) ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คณะกรรมการบริหารการศึกษาจะจ้างศึกษาธิการ (Superintendent) ให้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารร่วมกับคณะกรรมการ โดยปกติคณะกรรมการบริหารการศึกษาท้องถิ่นนี้ไม่มีเงินเดือน

ลักษณะสำคัญที่สุดในด้านการบริหารการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาคือการให้อำนาจการจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับท้องถิ่นเรียกว่า Local School Board Districts หลายโรงเรียนขึ้นอยู่กับ Local School Board อำนวยต่าง ๆ เป็นไปตามกฎหมายที่รัฐนั้น ๆ กำหนด ความรับผิดชอบที่สำคัญคือ การควบคุมเรื่องการบัญชี และการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

หน้าที่ของ Board of Education คณะกรรมการการศึกษาส่วนท้องถิ่นการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่น (District) เป็นหน้าที่ของ School Board นโยบายต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐหรือภายใต้ขอบเขตกฎหมายแห่งมลรัฐ และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น School Board มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเลือกครู แต่งตั้งครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ภายใต้คำแนะนำของ Superintendent รับผิดชอบเรื่องงบประมาณ ตึก อาคาร การซ่อมแซม การบำรุงรักษาอาคาร และการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ

การบริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกาให้อำนาจมลรัฐในการจัดการศึกษาตนเองเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสังคมอย่างใกล้ชิด จากสังคมเล็กไปสู่สังคมใหญ่คือประเทศ จึงทำให้สังคมการศึกษาของสหรัฐอเมริกาเป็นไปโดยมีความสอดคล้องกลมกลืนเป็นอันเดียวกัน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของประชากรในแต่ละท้องถิ่น เป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ทุกคนแสวงหาความรู้ทางการศึกษาได้ตามความรู้ ความสามารถ และสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นในสังคมของประชาชนได้เป็นอย่างดี ความสับสนวุ่นวายจึงมีน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

สรุปได้ว่า ตามหลักกรรมบัญญัติของสหรัฐอเมริกา อำนาจทางการศึกษาขึ้นอยู่กับมลรัฐ แต่รัฐบาลกลางมีบทบาททางการศึกษาเหมือนกัน เช่น ให้การช่วยเหลือ ให้การสนับสนุนทางการเงิน และการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของชาติ นอกจากนี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการคุ้มครองสิทธิของพลเมืองทุกคนให้ได้รับการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลแบบการศึกษาให้เปล่า และให้มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

ผลประโยชน์ของรัฐในระดับรัฐบาลกลาง รัฐสภาทำหน้าที่เป็นตัวแทน กฎหมายกลาง เป็นกฎหมายผ่านทางประธานาธิบดีและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บริหารของผู้ช่วยเลขาธิการเพื่อการศึกษาในด้านสาธารณสุข การศึกษาและสวัสดิการ

หน่วยงานการศึกษาด้านสาธารณสุข การศึกษาและสวัสดิการ ประกอบด้วยสำนักงานการศึกษาของสหรัฐ (กรรมมาธิการการศึกษาเป็นหัวหน้า มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการออกกฎหมายหรือกฎหมายของรัฐบาลกลาง) สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษา (ผู้อำนวยการและหน่วยงานวิจัยทางการศึกษาซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นหัวหน้า) สำนักงานผู้ช่วยเลขาธิการเพื่อการศึกษา (มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านประสานงาน) และกองเงินทุนเพื่อปรับปรุงการศึกษาหลังการศึกษาระดับที่ 2 (สร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ของรัฐบาลกลางและเผยแพร่สถิติต่าง ๆ)

สถานิติบัญญัติของรัฐออกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ระดับที่ 1, 2 และ 3 ในมลรัฐส่วนใหญ่ คณะกรรมการการศึกษาซึ่งสมาชิกที่ได้รับเลือกโดยตรงหรือได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่ามลรัฐหรือผู้มีฐานะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับนโยบายการศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารแบบราชการ ประกอบด้วยหัวหน้าโรงเรียนของรัฐ (ผู้ซึ่งได้รับเลือกโดยตรงหรือได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการมลรัฐ) และคณะ มีหน้าที่จัดสรรเงินทุนไปให้แก่เจ้าหน้าที่การศึกษาส่วนท้องถิ่น บริหารหรือตีความเกี่ยวกับกฎหมายโรงเรียน มอบประกาศนียบัตรให้แก่ครู จัดโปรแกรมอบรมครูประจำการ และบริการให้คำปรึกษาแก่ครูในท้องถิ่น

คณะกรรมการของมลรัฐและหัวหน้าคณะเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของรัฐจะมีการประชุมกันระดับชาติ เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลกลางในระดับมลรัฐ ตามปกติจะมีคณะกรรมการร่วมหรือคณะกรรมการถาวรเพื่อแนะแนวเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาของรัฐบาล แม้ว่าวิทยาเขตต่าง ๆ มีอิสระสูงแล้วก็ตาม

แต่ละมลรัฐ (ยกเว้นฮาวาย) แบ่งออกเป็นเขตโรงเรียนแต่ละเขตจะมีการเลือกตั้งทั่วไป คณะกรรมการโรงเรียน (หรือในบางกรณีแต่งตั้ง) 5 - 7 คน คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลโรงเรียนประจำวันร่วมกับข้าราชการซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู หน้าที่รับผิดชอบได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตร การจ้างครู และบุคลากรอื่น ๆ การจัดซื้ออุปกรณ์ของโรงเรียนและวัสดุการออกกฎหรือระเบียบข้อบังคับให้ตรงกับความต้องการของมลรัฐ

ลักษณะของเขตมีขนาดแตกต่างกัน ในบางมลรัฐเขตโรงเรียนขนาดกลางสร้างเพื่อให้บริการโดยเฉพาะ เช่น ให้การปรึกษาหารือ การควบคุมดูแลเกี่ยวกับสุขภาพ ฯลฯ (อบรม สนิทบาล, 2537 : 191 -192)

การให้เงินช่วยเหลือทางการศึกษา

เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาของสหรัฐอเมริกา นอกจากจะได้รับเงินช่วยเหลือจากท้องถิ่นแต่ละแห่งแล้ว ยังได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง และจากมลรัฐด้วย อัตราการช่วยเหลือแตกต่างกันไปตามภาวะเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น

1. **รัฐบาลกลาง** รัฐบาลกลางนำเงินภาษีทรัพย์สินและภาษีการค้าบางส่วนมาใช้ในการศึกษาเพียง 4 เปอร์เซ็นต์ของเงินที่ต้องใช้เพื่อการศึกษาทั้งหมด ระยะเวลาได้เพิ่มการช่วยเหลือมากขึ้นเป็นลำดับ ในช่วง 10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 1959 -1970 จะเห็นว่ารัฐบาลกลางให้ความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า

รัฐบาลกลางร่วมลงทุนทางการศึกษาเพื่อเป็นการสนับสนุนเท่านั้น มิได้เป็นในรูปแบบการควบคุม มลรัฐหรือท้องถิ่นจะรับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางก็ได้ แต่จะต้องยอมให้คนผิวดำเข้าเรียนในมลรัฐหรือท้องถิ่นนั้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

2. **รัฐบาลมลรัฐ** มลรัฐจะเก็บการค้า ได้แก่ ภาษีน้ำมัน เหล้า บุหรี่ และบริการอื่น ประมาณครึ่งหนึ่งของภาษีที่มลรัฐเก็บได้ นำมาลงทุนด้านการศึกษามากกว่าด้านอื่น ทั้งนี้เพราะมลรัฐคำนึงถึงความเสมอภาคทางการศึกษาโดยให้เงินโรงเรียนที่อยู่ในเขตยากจนมากกว่าเขตที่ร่ำรวย

3. **รัฐบาลท้องถิ่น** ท้องถิ่นอาศัยภาษีทรัพย์สิน เช่น ภาษีที่ดินประมาณครึ่งหนึ่งของภาษีที่เก็บได้จะใช้สำหรับบำรุงด้านวิชาการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ภาษีทรัพย์สินเป็นเพียง 15 เปอร์เซ็นต์ของภาษีทั้งหมด ฉะนั้น คนยากจนจึงรับภาระในการศึกษาน้อยกว่าคนร่ำรวยทั้งที่บุตรหลานคนร่ำรวยในท้องถิ่นนั้นมีโอกาสในการศึกษาเท่ากัน

แต่ละท้องถิ่นใช้เงินลงทุนในการศึกษาเป็นรายหัวแตกต่างกัน ในบางกรณีการลงทุนทางการศึกษาของรัฐหนึ่งอาจจะไปอำนวยความสะดวกให้กับอีกมลรัฐหนึ่งก็ได้ เช่น การผลิตครู ผู้ที่จบแล้วออกไปทำการสอนให้อีกมลรัฐหนึ่ง

โรงเรียนรัฐบาลระดับที่ 1 (เกรด 1 - 6 หรือ 8) และระดับที่ 2 (เกรด 7 หรือ 9 - เกรด 12) ได้รับเงินอุดหนุนการศึกษาจากภาษีของมลรัฐจากหลาย ๆ แหล่ง มลรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละแห่งจัดสรรเงินที่ได้จากภาษีเพื่อช่วยเหลือการศึกษา 40 และ 50 เปอร์เซ็นต์ ส่วนรัฐบาลกลางให้เงินช่วยทางการศึกษาค่อนข้างน้อยคือไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์

หัวหน้าคณะเจ้าหน้าที่จัดสรรเงินทุนของมลรัฐไปยังเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาท้องถิ่น คณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่นร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดเตรียมงบประมาณของโรงเรียน

ทั้งมลรัฐและรัฐบาลกลางให้เงินอุดหนุนสถาบันการศึกษาการศึกษาระดับที่ 3 เกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตามสถาบันการศึกษาของรัฐบาลมีแนวโน้มที่จะได้รับเงินทุนจากรัฐบาลสูงกว่าวิทยาลัยชุมชนของรัฐบาลหลายแห่งได้รับเงินทุนผ่านวิทยาเขตวิทยาลัยชุมชนที่แยกออกไปรายได้ทางด้านอื่น ๆ ของการศึกษาระดับที่ 3 ได้แก่ ค่าเล่าเรียนจากนักศึกษา เงินบริจาค เงินช่วยเหลือสงเคราะห์ของมูลนิธิต่าง ๆ และเอกชน (อบรม สันนิบาต, 2537 :192)

การให้เงินช่วยเหลือระดับมหาวิทยาลัย

ค่าธรรมเนียมต่อปีของนักศึกษาที่เรียนเต็มเวลา ต้องจ่ายให้มหาวิทยาลัยต่างกันมาก ทั้งระหว่างมหาวิทยาลัยและระหว่างรัฐ บางมหาวิทยาลัย รัฐให้เงินอุดหนุนมาก จึงไม่เก็บค่าธรรมเนียมจากนักศึกษาที่มีถิ่นฐานหรือภูมิลำเนาในมลรัฐนั้น เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (ปัจจุบันเริ่มลดการช่วยเหลือเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำไปทั่วโลก)

นักศึกษาจำนวนมากทำงานพิเศษเพื่อหารายได้มาจุนเจือค่าเล่าเรียน บางส่วนได้รับทุนการศึกษาหรือเงินกู้เพื่อช่วยค่าครองชีพ ปี ค.ศ.1958 รัฐสภาของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายคุ้มครองการศึกษาแห่งชาติเพื่อป้องกันไม่ให้นักศึกษาที่มีความสามารถหมดโอกาสศึกษาในระดับสูง เพราะ ขัดสนการเงิน โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษากู้เงินได้ถึง 5,000 เหรียญ และให้ใช้คืนภายในระยะ 10 ปี หลังจากจบการศึกษาแล้ว และอีกทางหนึ่งคือ ให้กู้เงินโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย โดยที่นักศึกษาไม่จำเป็นต้องใช้คืนจนกว่าจะจบการศึกษา

4. ระบบการศึกษา

การจัดการศึกษาของสหรัฐอเมริกา แต่ละมลรัฐจัดการศึกษาของตนเอง ควบคุม ดำเนินการการศึกษาในรัฐของตนเอง โดยการกระจายอำนาจในท้องถิ่นเป็นตัวแทน การศึกษามุ่งให้เด็กทุกคนได้เรียน เริ่มตั้งแต่อายุ 6 - 16 ปี (บางมลรัฐถึง 18 ปี) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ท้องถิ่นต้องจัดให้เด็กเช่นกัน เด็กที่มีอายุ 5 - 17 ปีเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นสถิติที่สูงที่สุดในโลก

แผนการศึกษาของสหรัฐอเมริกา แบ่งระบบการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (Elementary Education)
2. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education)
3. ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

การศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 12 ปี โดยแบ่งระดับประถมศึกษาออกเป็น 6 เกรด (เกรด 1 - 6) ระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

มัธยมต้น (เกรด 7 - 9)

มัธยมปลาย (เกรด 10 - 12)

ในการแบ่งชั้นระหว่าง 12 ปีนั้น แตกต่างกันไปตามความนิยมของแต่ละรัฐ

สำหรับการศึกษาในชั้นอุดมศึกษา (Higher Education) เป็นการศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้เวลาเรียน 4 ปี และยังมีการศึกษาหลักสูตร 2 ปี เป็นระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาด้วย

ส่วนการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีนั้นมิได้มีตั้งแต่ปริญญาโท ปริญญาเอกและสูงกว่า ปริญญาเอกและการวิจัย ผู้ที่จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้นั้นต้องเป็นผู้สำเร็จเกรด 12 หรือเทียบเท่าแล้ว นอกจากระบบการศึกษาทั้ง 3 ตามที่กล่าวมาข้างต้น การฝึกอบรมวิชาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ และอนุบาลศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาในแทบทุกมลรัฐ การจัดหลักสูตรของโรงเรียนและวิทยาลัยเอกชนมีความคล้ายคลึงกับของรัฐบาล ถึงแม้ว่าการบริหารจะแตกต่างกันบ้าง นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลได้ให้ความร่วมมือกันหลายอย่าง อาทิเช่น มีการโอนนักเรียนกันได้ เป็นต้น

เด็กทุกคนเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 6 ปี จนถึง 18 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เด็กอายุตั้งแต่ 5 - 17 ปี มีโอกาสเข้าเรียนถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นสถิติที่สูงที่สุดในโลก

ระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกามีหลายแบบ แต่ละมลรัฐสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ที่นิยมในขณะนี้คือแบบ 6 - 3 - 3 และ 6 - 6 และพยายามจะใช้แบบเดียวกันทั่วประเทศคือ แบบ 6 - 3 - 3 หรือ 6 - 2 - 4

1. อนุบาลศึกษา (Pre - school Education)

โดยทั่วไปแล้วรับเด็กอายุระหว่าง 4 - 5 ปี เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างบ้านกับโรงเรียน และมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่มีประโยชน์ เน้นในด้านความพร้อม เพื่อเตรียมให้เรียนในชั้นประถมศึกษา

ระบบของโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จัดชั้นอนุบาลให้แก่เด็กอายุ 5 ขวบ และโรงเรียนเด็กเล็กบางแห่งจัดสำหรับเด็ก 4 ขวบหรือน้อยกว่านั้น เกี่ยวกับเรื่องนี้มีโปรแกรมเกี่ยวกับ "Head Start" สำหรับเด็กจากครอบครัวที่ยากจนจะมี 1 ใน 4 โรงเรียนในเขตนั้น โดยใช้เงินของรัฐบาลกลางส่วนหนึ่ง

การศึกษาภาคบังคับในมลรัฐส่วนใหญ่จะเริ่มเมื่อเด็กอายุ 6 ปีจนกระทั่ง 16 ปี (อบรม สันนิบาต, 2537 : 192)

2. ประถมศึกษา (Elementary Education)

การเป็นศึกษาภาคบังคับและให้เปล่าตั้งแต่เด็กอายุ 6 - 12 หรือ 6 - 14 ปี ระบบการเรียนอาจเป็นแบบ 1 - 6 หรือ 1 - 8 สำหรับจุดประสงค์หลักเพื่อให้เด็ก 6 - 12 หรือ 14 ปี มีพัฒนาการทางด้านสังคมและสติปัญญาต่างๆ ไป หลักสูตรแตกต่างกันไปโดยขึ้นอยู่กับแบบแผน

และเป้าหมายของการศึกษาแต่ละโรงเรียนและชุมชน การเลื่อนชั้นเรียนในระบบ Non - grade คือการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติเด็กตกวิชาใดก็ต้องเรียนซ้ำเฉพาะวิชาที่ตก เฉลี่ยเวลาเรียนปีหนึ่ง ประมาณ 180 วัน แนวโน้มในการให้การบ้านลดลง เปลี่ยนเป็นส่งเสริมให้ทำการบ้านโดยสมัคร

3. มัธยมศึกษา (Secondary School)

จุดประสงค์ใหญ่ของการมัธยมศึกษาควรเป็นการเตรียมนักเรียนเพื่อการดำเนินชีวิตต่อไปข้างหน้า มิใช่เป็นการเตรียมนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเท่านั้น การเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาไม่มีการสอบเข้า

การจัดมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนมาเป็นแบบโรงเรียนมัธยมแบบประสม (Comprehensive High School) นายโดแนนท์ นักการศึกษาของสหรัฐอเมริกาเป็นผู้คิดขึ้นเป็นการจัดรวมลักษณะของวิชาการกับอาชีพศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อเตรียมเด็กทั้ง 2 สาย และกลายเป็นมาตรฐานในการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษา (High School) ของสหรัฐอเมริกาดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น

1. มัธยมศึกษาตอนต้น (Junior high School)

เป็นช่วงที่กำลังเรียนในระดับ 7, 8 และ 9 การแนะนำมีความสำคัญมาก เพราะนักเรียนจะเริ่มวางแผนในอนาคตไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายและวิทยาลัย โดยเฉพาะในวิทยาลัยชั้นต้น หรือช่วง 2 ปีแรกของวิทยาลัยที่มีการศึกษา 4 ปี

โรงเรียนมัธยมของท้องถิ่น (Local School Districts) เป็นผู้ดำเนินงานและควบคุมโรงเรียน การกำหนดหลักสูตรในภาคเรียนหนึ่ง ๆ มีวิชาเรียน 4 - 5 วิชา แบ่งวิชาออกเป็น 2 พวก คือวิชาบังคับที่ทุกคนต้องเรียนและวิชาเลือก

ในเมืองใหญ่ ๆ จะมีโรงเรียนมัธยมแบบประสม (Comprehensive high School)

2. มัธยมศึกษาตอนปลาย (High School)

มัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ระดับ 10, 11 และ 12 ส่วนมากจะมีโอกาสเลือกเรียนได้ถึง 3 โปรแกรมหรือมากกว่านั้น เช่น โปรแกรมทางวิชาการ ทางวิชาชีพและทั่วไป

โปรแกรมวิชาการ จัดเพื่อเตรียมเรียนต่อในวิทยาลัย

โปรแกรมวิชาชีพ ให้การฝึกอบรมวิชาชีพสาขาต่าง ๆ คือ เกษตร การซื้อขาย คหกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรม เป็นการฝึกอบรมซึ่งทำให้เด็กพร้อมที่จะทำงานหรือฝึกอบรมต่อ ในสาขาต่าง ๆ

โปรแกรมทั่วไปหรือโปรแกรมรวม เป็นการรวมวิชาการและวิชาชีพเข้าด้วยกันเมื่อ เรียนจบแล้ว ผู้ที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับวิทยาลัยสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ทันที นักเรียนที่ต้องการจะมีประสบการณ์จากการศึกษาในโรงเรียนเพียงเพื่อได้ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา มักจะเลือกเรียนโปรแกรมนี้

เด็กนักเรียนอเมริกัน ส่วนใหญ่ไม่ได้ฝึกฝนในลักษณะเรียนตลอดปี แล้วไปสอบ ตอนจบปีการศึกษาอย่างในโรงเรียนบางแห่งของยุโรป นักเรียนอเมริกากันที่สำเร็จการศึกษา ต้องเรียนจำนวนวิชาครบตามกำหนด และมีการทดสอบเป็นช่วง ๆ ตลอดปี ปกติแล้วจะมีการ ให้คะแนนเป็นเกรดจาก A ถึง F นอกจากนี้ยังมีการรวมอภิปรายในชั้น และการทำการบ้าน อีกด้วย

นักเรียนที่มุ่งจะเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัย โดยปกติเมื่ออยู่ 2 ปี สุดท้ายของการ ศึกษาในระดับมัธยมจะต้องทำการทดสอบเพื่อให้มีสิทธิสมัครเข้าวิทยาลัย

ในระบบโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกามีการเปลี่ยนแปลงใหม่อีกอย่างหนึ่ง คือ มีโปรแกรมที่ใช้อาคารเรียนตลอดปี โดยสไลด์แกนที่ติดอันดับอย่างรวดเร็วในหมู่ผู้ทำงานด้าน การสอนคือ "การเปิดประตูโรงเรียนไว้โดยอ้างว่า การปิดอาคารเรียนช่วงเดือนมิถุนายนถึง กันยายน เป็นการสูญเสียเวลาและสติปัญญา ทำให้การเรียนขาดตอนไป" ในช่วงนี้โรงเรียนมัก จะเปิดโอกาสให้เรียน เพิ่มเติมบางวิชาเป็นวิชาการระดับสูงซึ่งจะได้หน่วยกิตในระดับวิทยาลัย วิชา เหล่านี้ไม่มีการสอนในภาคเรียนปกติ

หลักสูตร

ตามที่มลรัฐควบคุมการศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการวินิจฉัยการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนร่วมกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น แม้ว่าไม่มีหลักสูตรแห่งชาติก็ตาม รัฐบาลกลางก็สนับสนุนการ พัฒนาหลักสูตรในท้องถิ่นซึ่งผ่านทางกฎหมาย แต่ละมลรัฐดำเนินการพิจารณาควบคุมหลักสูตร ของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย มลรัฐสามารถวินิจฉัยเพื่อให้ประกาศนียบัตรไฮสกูล ออกไป อนุญาตประกอบอาชีพและบุคลากรที่มีทักษะได้ (แพทย์ หนายความ ครู ช่างต่อท่อประปา ฯลฯ)

มลรัฐส่วนใหญ่ กำหนดหลักสูตรขั้นต่ำเอาไว้ ซึ่งมักประกอบด้วยวิชาดังนี้ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย บางทีก็มีประวัติศาสตร์อเมริกันหรือประวัติศาสตร์ของมลรัฐนั้น ๆ แต่อนุญาตให้โรงเรียนภายในเขตเพิ่มวิชาตามที่ตนเองต้องการ

การเลือกวัสดุของโรงเรียน (หนังสือเรียน ฯลฯ) อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในบางรัฐ ส่วนบางรัฐเป็นหน้าที่ของข้าราชการประจำของมลรัฐต้องรับผิดชอบต่อเรื่องนี้ แต่ตามปกติฝ่ายตัวแทนคณะกรรมการหนังสือเรียน ซึ่งประกอบด้วยนักการศึกษา อาชีพและตัวแทนชุมชน ซึ่งอนุมัติจำนวนหนังสือเรียนแต่ละหลักสูตร การเลือกครั้งสุดท้ายอยู่ที่ระดับโรงเรียนท้องถิ่น สำนักพิมพ์เอกชนมักจะจ้างนักการศึกษาให้เขียนหนังสือแล้วเสนอต่อคณะกรรมการหนังสือเรียนเพื่ออนุมัติ อย่างไรก็ตาม ครูและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตรมักจะพัฒนาหลักสูตรของตนเองในระดับท้องถิ่น ภายในข้อจำกัดดังกล่าวครูมีสิทธิในการเลือกเกี่ยวกับหนังสือเรียนได้บ้าง

อิทธิพลของส่วนกลางในการวินิจฉัยหลักสูตรในระดับที่ 2 อาจจะทำให้ตรงกับข้อบังคับในการเข้าวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในการศึกษาระดับที่ 3 การวินิจฉัยหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละภาควิชา แม้ว่าสถาบันเองต้องการตัวเลขที่แน่นอนและลำดับของหลักสูตร (เครดิต) (อบรม สนิภบาล, 2537 : 193)

ภาคการศึกษา

ปีการศึกษาในสหรัฐอเมริกา (Academic Year) จะเริ่มประมาณเดือนกันยายนถึงพฤษภาคม ซึ่งมีกำหนดภาคเรียนแตกต่างกันออกไปดังนี้

1. ระบบ Semester เป็นระบบที่นิยมใช้กันมากที่สุด ในระยะเวลาหนึ่งจะประกอบด้วย 2 semester และ 1 - 2 Summer sessions แต่ละ semester ยาวประมาณ 16 สัปดาห์ดังนี้

Fall semester เปิดประมาณกันยายน - กลางธันวาคม

Spring Semester เปิดประมาณกลางมกราคม - กลางมีนาคม

Summer Semester เปิดประมาณกลางพฤษภาคม - สิงหาคม

(บางครั้ง Summer semester จะแบ่งครึ่งเป็น 2 ช่วงสั้น ๆ)

2. ระบบ Quarter ในหนึ่งปีแบ่งออกเป็น 4 quarter โดยแต่ละ quarter นานประมาณ 10 สัปดาห์ดังนี้

- Fall Quarter เปิดประมาณกลางกันยายน - ธันวาคม
- Winter Quarter เปิดประมาณมกราคม - กลางมีนาคม
- Spring Quarter เปิดประมาณเมษายน - กลางมิถุนายน
- Summer Quarter เปิดประมาณกลางมิถุนายน - สิงหาคม

3. ระบบ Trimester ใน 1 ปี แบ่งภาคเรียนการศึกษาดังนี้

- First Trimester เปิดประมาณกันยายน - ธันวาคม
- Second Trimester เปิดประมาณมกราคม - เมษายน
- Third Trimester เปิดประมาณพฤษภาคม - สิงหาคม

4. ระบบ 4 - 1 - 4 เป็นระบบใหม่ที่ใช้ในสถานศึกษาราว 80% ในสหรัฐอเมริกาแบ่งปีการศึกษาออกเป็น 2 ภาคใหญ่คั่นด้วยภาคเรียนสั้น ๆ ที่เรียกว่า Interim เพื่อให้นักศึกษาไปทำการค้นคว้าด้วยตนเองหรือออก Field trip ดังนี้

- Fall Semester เปิดประมาณกันยายน - ธันวาคม
- Interim เปิดประมาณเดือนมกราคม (1 เดือน)
- Spring Semester เปิดประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม

หมายเหตุ โรงเรียนมัธยมทั่วไปจะเปิดรับนักศึกษาใหม่ในช่วงต้นปีการศึกษาคือราวเดือนกันยายนเท่านั้น ซึ่งควรยื่นใบสมัครล่วงหน้าก่อนกำหนดเปิดเรียนประมาณ 6 เดือนเป็นอย่างน้อย ส่วนสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น แม้ว่าหลายแห่งจะสามารถรับนักศึกษาใหม่ในระหว่างปีการศึกษาได้ แต่พบว่านักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่จะเริ่มเข้าเรียนในช่วงต้นปีการศึกษา มากกว่าภาคเรียนอื่น ๆ (บีก ไอเดีย, มปป. : 28 - 29)

4. อุดมศึกษา

การศึกษาชั้นอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกากำลังเป็นเรื่องที่มีผู้พากษ์วิจารณ์ว่ามีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตพลเมืองทุกคนในฐานะเป็นตัวการเชื่อมโยงกับอดีต เชิดชูคุณค่าของสังคมให้สูงขึ้น ช่วยในการปรับปรุงบุคคลให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ช่วยพัฒนาความสามารถใน

ด้านเทคนิค ซึ่งมีความจำเป็นต่อสังคมมาก การศึกษาเพียงเพื่อปัจจุบันยังไม่พอ จะต้องเพื่ออนาคตด้วย เพื่อเตรียมให้นักศึกษาสามารถเผชิญกับสถานการณ์ของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

ขณะนี้ไม่เฉพาะแต่สหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่รวมถึงประเทศทั่วโลกที่ตระหนักว่าเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อลดช่องว่างในส่วนนี้การเรียนในชั้นอุดมศึกษาจึงต้องเปิดกว้างให้แก่คนทุกระดับอาชีพและต้องมีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยได้

ปัญหาที่สำคัญก็คือ สถาบันต่าง ๆ รวมทั้งวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างไร มหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบสังคม แต่มหาวิทยาลัยจะต้องปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกด้วย

ลักษณะการกระจายอำนาจในระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกามองเห็นได้ชัดที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากเอกชนเป็นผู้ดำเนินการมาก่อนรัฐบาล การที่เอกชนดำเนินการอย่างอิสระมาตั้งแต่ต้น ทำให้ระบบการศึกษาแตกต่างจากสถาบันของรัฐบาล

นับแต่ได้มีการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานของการอุดมศึกษามากกว่าสองศตวรรษ สหรัฐอเมริกามีวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยประมาณ 3,500 แห่ง

สถาบันทางอุดมศึกษาตั้งขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1636 ชื่อ Harvard College มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนศาสนา มาเปลี่ยนเป็น Liberal Arts College และในปี ค.ศ.1819 มีมหาวิทยาลัยของรัฐบาลเป็นครั้งแรก คือ University of Virginia

มหาวิทยาลัยของรัฐบาลได้รับเงินช่วยเหลือตามกฎหมายของแต่ละรัฐ ถ้าเป็นวิทยาลัยครู รัฐบาลได้เงินช่วยเหลือจาก State Funds เกือบทั้งหมด รัฐเป็นผู้ควบคุมสถาบันของรัฐบาล ถ้าเป็นสถาบันของเอกชนต้องเป็นไปตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่รัฐกำหนด

คำว่า "วิทยาลัย" และ "มหาวิทยาลัย" ซึ่งตามปกติวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยในสหรัฐอเมริกามีทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และอักษรศาสตร์ เป็นการเรียนระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี แต่มหาวิทยาลัยประกอบด้วยวิทยาลัยทั้งสาขา ศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่หนึ่งแห่งขึ้นไป และมีบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งเป็นการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกรวมอยู่ด้วย ทั้งสองสถาบันอาจเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ได้ สถานศึกษาที่นับว่าเป็นแบบอเมริกันโดยเฉพาะคือ วิทยาลัยหลักสูตรสองปีที่เรียกว่าจูเนียร์คอลเลจ

(Junior College) และวิทยาลัยชุมชน (Community College) บริหารงานโดยคณะกรรมการ จากท้องถิ่นนั้น ๆ ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ มุ่งให้การศึกษาด้านเทคนิคหรือกึ่งวิชาชีพ อีกนัยหนึ่ง เป็นการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี

หลักเกณฑ์ในการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาต้องผ่านการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา หลักสูตร 12 ปี การรับนักศึกษาของแต่ละสถาบันแตกต่างกันออกไปคือ นอกจากจะดูผลการเรียนที่ต้องอยู่ในระดับดีแล้ว ยังพิจารณาเรื่องความเป็นผู้นำ ความสนใจต่อ หลักสูตรพิเศษ เช่น กีฬา และดนตรี ตลอดจนเป้าหมายที่เข้ามาศึกษาด้วย

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้สามารถโอนหน่วยกิตระหว่างมหาวิทยาลัยได้

วุฒิชัย ไหมศิริ (2522 : 36 - 39) กล่าวถึง สถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. *Junior College* หรือ *Community College* มีหลักสูตรการศึกษา 2 ปี จบแล้ว ได้อุปริญญา (Associate Degree) ความมุ่งหมายในการจัดตั้งวิทยาลัยขั้นต้นขึ้นก็เพื่อที่จะให้ความสะดวก และเป็นประโยชน์แก่นักเรียนที่ไม่ต้องไปเรียนต่อในทีไกล ๆ การที่มีหลักสูตรเพียง 2 ปี เท่ากับเป็นการช่วยเหลือคนที่ไม่สามารถมีทุนเรียน 4 ปี หลักสูตรมีทั้งทางวิชาการและทางวิชาชีพในระดับที่ต้องการฝึกทักษะอย่างสูง เป็นการเตรียมคนไปศึกษาต่อในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตร 4 ปี วิทยาลัยขั้นต้นจัดอยู่ในอุดมศึกษา โดยทั่วไปมีระบบการสอนให้เลือก 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เรียนเหมือน 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่จบแล้วเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี สามารถโอนหน่วยกิต (Credit) ไปด้วย

แบบที่ 2 สำหรับผู้ที่ขาดทุนทรัพย์หรือไม่มีสติปัญญาพอที่จะเรียนในมหาวิทยาลัย หลักสูตร 4 ปี สามารถเลือกเรียนวิชาชีพต่าง ๆ เช่น เลขานุการ บริหารธุรกิจ ช่างไฟฟ้า ช่างเขียน หลักสูตร 2 ปี จบแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

2. *College* วิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี ให้ปริญญาทาง Arts และ Sciences เปิดสอน วิชาสาขาต่าง ๆ เช่น รัฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ กฎหมาย มาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยทุกประการ

3. *University* คือ สถาบันที่ประกอบด้วย College หรือ Schools ต่าง ๆ และ Professional School ส่วนที่สำคัญในมหาวิทยาลัยก็คือ บัณฑิตวิทยาลัย (Graduate School) ซึ่งรับผู้สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

4. *Institute of Technology* เป็นสถาบันที่ทำการสอนเฉพาะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหลักสูตร 4 ปี บางแห่งมีบัณฑิตวิทยาลัยอยู่ด้วย

นอกจากนี้ ยังมีสถานศึกษาระดับ Technical Institute เปิดสอนวิชาทางด้านเทคนิคเท่านั้น เช่น ช่างเครื่องยนต์ ไฟฟ้า เป็นต้น หลักสูตรประมาณ 3 ปี จบแล้วจะได้ประกาศนียบัตร (Certificate หรือ Diploma) ของสถาบันนั้น ๆ

มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา

ตามประวัติเริ่มก่อตั้งโดยองค์การศาสนาเป็นส่วนมาก มิได้อาศัยเงินจากรัฐบาลเลย ศาสตราจารย์อิคเตอร์ เวทโรป แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้เขียนไว้ว่า มหาวิทยาลัยในอเมริกา ได้รับเงินเป็นค่าใช้จ่ายจากค่าเล่าเรียนของนิสิตนักศึกษา เงินที่ศิษย์เก่าบริจาค บางครั้งรัฐบาลแห่งรัฐให้เงินทุนเพื่องานวิจัยพิเศษต่างๆ หรือทางการแพทย์ แต่เงินที่ได้เป็นหลักได้มาจากบรรดาเศรษฐีที่มีความนิยมชื่นชมในมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เป็นพิเศษ

สำหรับหลักสูตรกำหนดไว้ว่าปริญญาตรีเรียน 4 ปี ปริญญาโทเรียน 2 ปี และปริญญาเอกเรียน 3 ปี ในชั้นปีที่ 1 จะเรียนวิชาสามัญเหมือนกันหมดเพื่อจะได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดสอบและทำความรู้จักกับวิชาต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานเพื่อเลือกวิชาเรียนในชั้นปีที่ 2 จนถึงปีที่ 4 การรับนักเรียนพิจารณาจากคะแนนชั้นมัธยมศึกษาเป็นเกณฑ์

วิชาที่สอนในมหาวิทยาลัยมีทุกแขนงเพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการเรียนวิชาที่ตนถนัดเพื่อจะใช้ในการประกอบอาชีพของตนต่อไปในภายหน้า

สิ่งที่น่าชื่นชมก็คือ จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเป็นอัตราส่วน 1 : 10 อันเป็นอัตราที่ได้มาตรฐาน อีกอย่างหนึ่งก็คือ ความมีเสรีภาพของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์บางคนที่ต้องการทำงานด้านวิจัยก็สามารถหยุดงานได้ 1 ปี เพื่อเดินทางไปค้นคว้าและเขียนผลงานโดยใช้ทุนของมหาวิทยาลัยเป็นค่าเดินทางและค่าใช้จ่าย ส่วนผลงานวิจัยนั้นเป็นของมหาวิทยาลัย

ปัญหาสำคัญในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา ก็คือ นักเรียนผิวขาว ผิวดำที่พยายามเรียกร้องสิทธิต่างๆ นอกจากนี้ก็มีปัญหายาเสพติดซึ่งระบาดมากในระดับมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นลักษณะเด่นของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาก็คือ ความพร้อมในด้านตำราห้องสมุดใหญ่โตกว้างขวาง มีการจัดตำราที่เขียนเป็นภาษาต่าง ๆ ไว้สนองความต้องการของนักศึกษาอย่างเต็มที่ (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ, 2528 : 88 - 89)

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (Post - Graduate Education)

หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษามีสิทธิสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก

หลักเกณฑ์ในการรับสมัคร หลักสูตร และข้อกำหนดในการสำเร็จผลการศึกษสำหรับแต่ละปริญญาแตกต่างกันไปตามมหาวิทยาลัยและสาขาวิชา

การศึกษาระดับปริญญาโท

โดยทั่วไปหลักสูตรปริญญาโทประกอบด้วย

1. การเรียนวิชาต่าง ๆ (Course Work)
2. การสอบ (Comprehensive)
3. วิทยานิพนธ์ (Thesis) หรือโครงการวิจัยซึ่งเทียบเท่าวิทยานิพนธ์

หลักสูตรปริญญาโทปกติมีระยะเวลา 1 - 3 ปี

การศึกษาระดับปริญญาโทอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. **ศึกษาปริญญาโททางด้านวิชาหลักคือ** Humanities, Social Sciences, Natural Sciences ซึ่งจะได้รับปริญญา Master of Arts (M.A.) และ Master of Science (M.S)

2. **ปริญญาโทประเภทที่ 2** เป็นการศึกษาปริญญาโทในวิชาชีพเฉพาะด้าน เช่น ด้านแพทยศาสตร์ กฎหมาย บริหารธุรกิจ การละคร สถาปัตยกรรม ฯลฯ เพื่อนำไปสู่ปริญญาวิชาชีพเฉพาะ (Professional Master's Degree) เช่น Master of Business Administration, (M.B.A.) Master of Architecture (M.Arch.) ฯลฯ